

PLAN FOR BARNEHAGE- OG SKOLEUTBYGGING I LØRENSKOG

Revidert i KS-sak 061/19

Innhold

1.	Bakgrunn	4
1.1	Innledning	4
1.2	Utvalgets sammensetning og arbeid	4
1.3	Barnas arbeidsmiljø	5
2.	Pågående planarbeid	6
2.1	Prognoser og behov for barnehage- og skoleplasser	6
3.	Barnehagestruktur – prinsipper/strategier/behov	7
3.1	Barnehagestørrelser	7
3.2	Dekningsgrad	8
3.3	Behov for forsterkede grupper/baser i barnehager	9
3.4	Bruk av midlertidige bygg	10
3.5	Barnehagens organsieringsform	10
3.6	Kapasitetsutnyttelse	11
3.7	Familiebarnehager	12
3.8	Kommunen som barnehagemyndighet og barnehageeier	13
3.9	Behov for nye barnehager	14
3.10	Behov for rehabilitering	15
3.11	Anbefalt utbyggingsstrategi og utbyggingstakt	16
3.12	Vedtakter i kommunale barnehager – særskilt prioritet ved opptak	17
4.	Skolestruktur – prinsipper/strategier/behov	18
4.1	Utbyggingsstrategi	18
4.2	Inntaksområder/fordeling av elever	18
4.3	Skolestørrelser	19
4.4	Tomtestørrelser og skolenes uteareal	21
4.5	Oppfyllingsgrad, reservekapasitet	22
4.6	Skoleform	22
4.7	Organisering ved utvidelse eller rehabilitering av skoler	23
4.8	Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler i Lørenskog	23
4.9	Bruk av midlertidige bygg	24
4.10	Elevtallsvekst	25
4.11	Oppsummering av behovene	25
4.12	Baser for elever med særskilte behov	27
4.13	Prioritert utbyggingstakt	28

1. Bakgrunn

1.1 Innledning

I følge kommuneplanen skal kommunen sikre planberedskap som muliggjør 400 boliger per år med tilstrekkelig kapasitet på tilhørende teknisk infrastruktur (vann, avløp, o.l.) og sosial infrastruktur (barnehager, skole, sykehjem o.l.). Dette for å håndtere forventet befolkningsvekst i større utbyggingsområder. Det fremgår videre av kommuneplanen at det skal utarbeides en sektorplan for barnehage- og skolestruktur.

Ved kommunestyrets behandling av KS-sak 140/18 «Plan for barnehage- og skoleutbygging i Lørenskog - revisjon 2019», ble det nedsatt et tverrpolitisk utvalg med mandat til å utrede og anbefale revidert plan for struktur og utbygging av skoler og barnehager i Lørenskog. Hvert parti oppnevnte en representant til utvalget. Administrasjonens bidrag i utvalgets arbeid ble forankret ved at rådmannen stilte sekretær til rådighet, samt tilgjengelig administrativ kompetanse.

Utvalget avgir med dette sitt forslag til plan for barnehage- og skoleutbygging i Lørenskog – revisjon 2019.

1.2 Utvalgets sammensetning og arbeid

Utvalget har hatt følgende sammensetning:

- Anita Patel (Ap) - utvalgsleder
- Knut Berg (H) - nestleder
- Tove Hungnes (Lørenskog i våre hjerter)
- Siv Tove Engebråten (KrF)
- Bjørn Gran (Venstre)
- Linda Kolstad (FrP)
- Bjarne Asgrimplass (SV)
- Eli Sundby (MDG)
- Lene Karlstad (rådgiver ved barnehage- og skolekontoret) – utvalgets sekretær

For å belyse temaer av betydning for utvalgets arbeid har følgende deltatt på utvalgsmøter:

- Dagfinn Cock (kommunaldirektør Oppvekst og utdanning)
- Camilla S. Mathiassen (skolesjef)
- Signy Fredriksen (barnehagesjef)
- Thomas Odiin (prosjektleder WSP)
- Janicke Grønvold (avdelingsleder bygg)
- Beate Elvebakk (assisterende sjef for pedagogisk psykologisk kontor)
- Anny Bråthen (rådgiver ved barnehagekontoret)
- Inger Tegelsrud Nordlund (rådgiver ved barnehagekontoret)
- Anita Hykkerud (rådgiver ved skolekontoret)

Utvalget hadde sitt første møte 11. februar 2019, og har i løpet av perioden hatt fem utvalgsmøter. Møtene ble avholdt på Lørenskog hus.

1.3 Barnas arbeidsmiljø

Barn er avhengig av omsorg, trygghet og nærvær med rom til å fremme egne meninger og tanker. Samfunnet ønsker å legge til rette for utvikling av barns nysgjerrighet med hensyn til språk, tanker, sosiale, kreative og motoriske ferdigheter. En god oppvekst varer livet ut.

Elevenes skolemiljø omfattes av opplæringslova kapittel 9a. Alle elever i grunnskoler og videregående skoler har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, jf. opplæringslova § 9a-2. Skolene skal planlegges, bygges, tilrettelegges og drives slik at det blir tatt hensyn til elevens trygghet, helse, trivsel og læring.

Opplæringslova § 9a-7 sier at det fysiske miljøet i skolen skal være i samsvar med de faglige normene som fagmyndighetene til enhver tid anbefaler. Dersom enkelte miljøforhold avviker fra disse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillende innvirkning for elevens helse, trivsel og læring. Alle elever har rett til en arbeidsplass som er tilpasset deres behov. Skolen skal innredes slik at det blir tatt hensyn til de elevene ved skolen som har nedsatt funksjonsevne. I utredningen «NOU 2016:17 - På lik linje» foreslås åtte løft for å bedre situasjonen for personer med nedsatt funksjonsevne. Meningen er at løftene skal sørge for at menneskerettighetene blir ivaretatt og politiske mål realisert for personer med funksjonsnedsettelse, på lik linje med andre. I utredningen vises det til at den ordinære skolen i liten grad er tilrettelagt for elever med funksjonsnedsettelse. Et av løftene i utredningen er derfor en inkluderende og likeverdig opplæring.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler har som overordnet mål å bidra til et bedre oppvekst- og læringsmiljø for barna i barnehagen og i skolen. Med barnas miljø menes det fysiske og psykososiale miljøet, både i innendørs arealer og på uteområder som ligger på barnehagens- og skolens eiendom. Kravene skal ikke bare beskytte barna mot risikoforhold, men også sikre barna et helsefremmende miljø. For å oppfylle kravene i regelverket, må teknisk, pedagogisk og planfaglig kompetansemiljø samarbeide når barnehagen og skolen planlegges, drives og vedlikeholdes. Det er et krav at barnehager og skoler er godkjent av kommunen i tråd med krav i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler trådte i kraft 1. januar 1996, men ble sist endret 21. juni 2013. I 1998 ble det i Lørenskog gjennomført en prosess med godkjenning av barnehager og skoler. Forskriften inneholder både bygningstekniske og driftsmessige bestemmelser. Ny oppdatert kunnskap, og endringer i annen lovgivning, har skapt behov for en ny gjennomgang av godkjenninger av barnehager og skoler.

Utvalget er kjent med at mange av dagens godkjenninger av barnehager og skoler i Lørenskog er gamle og gitt på vilkår. Etter dagens regelverk er det ikke anledning til å gi midlertidig godkjenning, eller godkjenning på vilkår om at krav i forskriften oppfylles på et senere tidspunkt. At en barnehage eller skole mangler godkjenning betyr ikke nødvendigvis at den ikke kan drives videre. Manglende godkjenning vil innebære oppfølging fra kommunen, med sikte på å oppnå godkjenning. Statlige myndigheter oppfordrer kommunene til å sørge for at barnehager og skoler oppfyller kravene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Det planlegges landsomfattende tilsyn på temaet. Det er viktig at det ikke er godkjenningen i seg selv som er målet, men at barnehagen og skolen hele tiden arbeider for et miljø som fremmer helse, trivsel og læring hos barna.

I februar 2019 ble det ansatt ny rådgiver i miljørettet helsevern som skal arbeide med godkjenning og tilsyn etter aktuelle forskrifter, rådgiving og klagesaksbehandling. Dette i

samarbeid med kommunelegene. Utvalget ber om at rådmannen utarbeider en plan for å gjennomføre godkjenningene.

2. Pågående planarbeid

2.1 Prognoser og behov for barnehage- og skoleplasser

Prognoser for barnehage- og skoleplassbehovet baseres på felles prognosegrunnlag som ligger til grunn for alle kommunale sektorer. Prognosene er oppdatert sommeren 2018, og er bearbejdede data fra Statistisk sentralbyrå (SSB) til og med første kvartal 2018, korrigert for konkrete boligprosjekters forventede fremdrift i forhold til regulering og byggesak, særskilte flyttemønstre i kommunen etc.

Prognosene legger til grunn om lag den samme veksten som tidligere. Det er fremdeles stor byggeaktivitet i kommunen, både i sentralområdet og ved Lørenskog stasjon. Fortsatt er det stor usikkerhet knyttet til mange faktorer som hvor fort boligene selges, sammensetningen i nye husstander, attraktivitet for barnefamilier, endringer i flyttemønstre, reguleringer i boligmarkedet, innvandring, og en rekke andre faktorer. Det må derfor tas høyde for fortsatt høy vekst, men med mulighet for å korrigere kursen underveis.

3. Barnehagestruktur – prinsipper/strategier/behov

3.1 Barnehagestørrelser

Norske barnehager har tradisjonelt vært små enheter med 30–40 barn, men tendensen de siste årene er at de blir større. Andelen barn som går i en stor barnehage med mer enn hundre barn, øker. Dette har skapt debatt. Er store enheter i stand til å ivareta målene om kvalitet? Har barn det bra i store barnehager?

Forskning peker på at de minste barnehagene er kjennetegnet av stabilitet og forutsigbarhet. Barna har færre andre barn og voksne å forholde seg til, og de kjenner hverandre. Dette skaper trygghet for barna. Men samtidig pekes det på at i små barnehager foregår det lite faglig utvikling, og at pedagogisk praksis er lite oppdatert. Dette skyldes både at personalgruppen er mindre, og at det ofte er færre i personalet som har en pedagogisk utdanning.

Forskning peker videre på at de største barnehagene, oftere enn de andre barnehagene, oppfyller kravet til pedagogisk utdanning hos barnehagens styrer og pedagogiske ledere. I tillegg er personalgruppen i disse barnehagene større, og representerer et større mangfold enn i mindre barnehager. Mulighetene for faglige diskusjoner og utvikling er derfor gode. Dette kommer til uttrykk i barnehagens pedagogiske praksis, som ofte gjenspeiler en oppdatert og faglig basert pedagogisk praksis. Utfordringene i store barnehager kan imidlertid være uoversiktighet og mangel på gode rutiner.

Rapport 2015:2 «sårbare barn i barnehagen – betydningen av kvalitet» er den femte i et samarbeidsprosjekt mellom Kunnskapsdepartementet og Folkehelseinstituttet, og omhandler betydningen av barnehager. I denne rapporten fokuseres det på sårbare barn, og data er hentet fra «Den norske mor og barn-undersøkelsen». Funn viser at god kvalitet i barnehagen ser ut til å forebygge utvikling av språk- og atferdsvansker over tid, og da særlig hos sårbare barn. Faktorene som synes å virke inn på barna er blant annet rom for læringsaktiviteter, utdanning hos personalet, relasjon til personalet, tilbud av aktiviteter, tid i barnehagen og gruppestørrelse.

IRIS (International Research Institute of Stavanger) gjennomførte høsten 2010 en kartlegging av dagens barnehager («Barnehagenes organisering og strukturelle faktorerens betydning for kvalitet»). Instituttet så på organiseringen av barnehagene og hvordan kvaliteten på de ulike barnehagene oppleves av foreldre, ansatte og styrere. Kunnskapsdepartementet var oppdragsgiver og ønsket informasjon om situasjonen på området. Bakgrunnen for oppdraget var den store utbyggingen de siste årene. Forskerne fant at i de minste barnehagene kan det skorte på faglig utvikling. De største kan streve med uklar organisering. Forskerne mener at barnehager med rundt 60 barn kombinerer det beste fra de små og store barnehagene, og hvor det som et minimum er fire avdelinger. Rapporten konkluderer altså dermed med at de mellomstore barnehagene er best. Dette samsvarer godt med de erfaringer Lørenskog kommune har, hvor majoriteten av barnehagene har fra fire til seks avdelinger.

I FAFO- rapport 2015:48 «Har barn det bra i store barnehager?» var målet å undersøke hvordan barnehagens størrelse, det vil si hvor mange barn en enhet rommer, påvirker barnehagetilbudets kvalitet. En stor barnehage defineres her som en barnehage med plass til mer enn hundre barn. Rapporten har fokus på fire ulike kvalitetsindikatorer. Prosesskvalitet defineres som trygghet og nærhet i relasjoner mellom ansatte og barn. Resultatkvalitet defineres som barns tilegnelse av sosiale, praktiske og kunnskapsbaserte ferdigheter.

Likeverdskvalitet defineres i rapporten som foreldresamarbeid, og at familier uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn skal kunne ta barnehagetilbudet i bruk. Strukturkvalitet defineres som antall ansatte, ansattes kompetanse, barnehagebyggets beskaffenhet og indre organisering, herunder også barnehagens størrelse. Forskningen undersøkte hva foreldre og barn, barnehagestyrere og ansatte prioriterte høyest av ulike kvalitetsindikatorer, hvor tilfredse de var med barnehagetilbudets evne til å levere slik kvalitet, og hvordan barnehagens størrelse påvirket tilfredshet. Undersøkelsen viste at størrelse i seg selv ikke avgjør en barnehages kvalitet. Størrelse spiller sammen med andre strukturelle faktorer, som barnehagens indre organisering, ledelse, eierskap, ansattes kompetanse og arbeidsstil. Til sammen etablerer disse faktorene forutsetninger for å skape kvalitet i relasjoner og resultater. Forskningen viste at den store barnehagen har et særtrekk som skiller den fra mindre enheter: Den store barnehagen må, for å skape kvalitet i relasjoner og resultat, ha oppmerksomhet om indre organisering og ledelse på en måte som barnehager av mindre størrelse kan klare seg uten. Store enheter tilbyr potensielle plussfaktorer som mangfold, fleksibilitet og faglighet, men for at dette skal fungere positivt også i praksis, er det behov for god organisering når det gjelder barnegrupper, personale, romløsninger, dagsrytme og aktiviteter.

I en rapport fra Atferdssenteret datert 15. desember 2014, er det sett på strukturelle kvalitetsindikatorer i barnehagen. Rapporten inngår som en del av kunnskapsgrunnlaget for Utdanningsdirektoratets arbeid med å utvikle et kvalitetssystem for barnehagen. Rapporten baserer seg på data og funn fra det pågående forskningsprosjektet «Barns sosiale utvikling» (BONDS). I rapporten fokuseres det på sammenhenger mellom variasjon i strukturelle indikatorer på barnehagekvalitet og barns sosiale kompetanse, og lese- og matematikkferdigheter på første trinn i barneskolen. Det ble sett på ulike strukturelle kvalitetsindikatorer som type barnehage, avdelingsbarnehage, annen organisering og baseorganisering. Det ble også sett på stabilitet i personalgruppa og eieform. Foreløpige resultater fra forskningsprosjektet «Barns sosiale utvikling», viser at variasjoner i de overordnede strukturelle kvalitetsindikatorer i barnehagen, ikke bidrar til å forklare variasjoner i barns lærervurderte sosiale-, lese-, og matematikk-ferdigheter på første trinn. Rapporten gir ikke støtte for i norsk kontekst, at en begrensning av gruppestørrelse i seg selv, vil bidra til at barn starter skolen bedre sosialt eller faglig rustet.

Utvalget konstaterer at forskning synes å konkludere med at størrelsen på barnehage i seg selv ikke er avgjørende for en barnehages kvalitet. Utvalget mener derfor at fremtidige barnehageutbygginger i Lørenskog må legge til rette for effektiv drift, og gi gode fysiske forutsetninger for den pedagogiske virksomheten. For å gi et barnehagetilbud av høy kvalitet, mener utvalget det er viktig at store barnehager, (over seks avdelinger), både retter oppmerksomhet mot intern organisering, og mot fysisk ute- og innemiljø.

3.2 Dekningsgrad

Det er i dag en individuell rett til barnehageplass for det enkelte barn etter nærmere angitte kriterier i barnehageloven § 12a. Foreldrene må selv beregne når retten inntreffer, og påse å søke innen fristen for opptak. Fristen settes av kommunen.

Retten til barnehageplass gjelder for barn som fyller ett år senest innen utgangen av november det året det søkes om barnehageplass. Dersom barnet fyller ett år i løpet av august det året det søkes om plass, har barnet rett på plass innen utgangen av august. Dersom barnet fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om plass, har barnet rett på plass innen utgangen av den måneden barnet ble født. Retten til barnehageplass er kun en

minimumsforpliktelse for kommunen, og er ikke til hinder for at kommunen kan tilby barnehageplass til barn som ikke har rett til barnehageplass i henhold til § 12a.

Kommunen har ansvar for å oppfylle retten til barnehageplass, men er ikke pålagt å ha et bestemt antall barnehageplasser, eller en bestemt dekningsprosent. Kommunen må sørge for det antall plasser som er nødvendig, slik at retten til plass for det enkelte barn sikres. Når kommunen legger til rette for barnehageplasser, må det tas høyde for tilflytting, brukernes ønsker, og behovet for plasser for barn over og under tre år.

Alle godkjente barnehager i kommunen skal samarbeide om opptak av barn. Kommunen skal legge til rette for en samordnet opptaksprosess der det legges vekt på mangfold og barnehagenes egenart. Det skal legges vekt på brukernes ønsker og behov i opptaket.

Lørenskog kommune ligger i dag noe over minimumsforpliktelsen i barnehageloven. Det gjøres oppmerksom på at statlige føringer vil være styrende for dekningsgrad. Tall hentet fra SSB 2017 viser at Lørenskog kommune har en dekningsgrad på 92,9 %.

For å sikre at kommunen til enhver tid innfrir retten til plass, anbefaler utvalget at dekningsgraden bør ligge i overkant av minimumsforpliktelsen.

3.3 Behov for forsterkede grupper/baser i barnehager

Lørenskog kommune har barn i barnehagealder med store og sammensatte funksjonsnedsettelse. Disse barna har behov for et tverrfaglig og særlig tilrettelagt barnehagetilbud, noe som fordrer spesialisert kompetanse, som for eksempel støttepedagog, spesialpedagog, helsepersonell som f.eks. fysioterapeut, sykepleier eller tilsvarende. Videre er det behov for tilgang til mindre rom med spesialfunksjoner (sanserom, behandling, trening, stell etc.), direkte adkomst med bil til inngangen, større behov for lagring og oppbevaring av utstyr, spesialtilpassede toalett/stellerom, større garderober, tilrettelagt utemiljø samt noe økt behov for arealer til ansatte.

I OU-sak 012/14 «ny organisering av spesialpedagogisk hjelp til barn med særlige behov under opplæringspliktig alder», ble det besluttet at det skulle foretas en utredning av behov for kapasitet og kostnader ved opprettelse av forsterkede grupper/baser i enkelte barnehager. En forsterket gruppe er en barnegruppe med redusert antall barn, høyere bemanning, og er en gruppe med både funksjonsfriske barn og barn med nedsatt funksjonsevne. En base er en gruppe barn med store og sammensatte funksjonsnedsettelse, hvor barna har et økt medisinsk behov for skjerming. Ved opprettelse av forsterkede grupper, øker personalkostnadene blant annet ved anskaffelse av spesialisert kompetanse. I tillegg kreves høyere voksentetthet på avdelingen. Det beregnes at etablering av én forsterket gruppe kan medføre en kostnad på omkring 1 million kr. Den økte kostnaden vil avhenge av størrelsen på barnegruppen, og barnas behov. En base vil medføre ytterlige kostnader.

I KS-sak 127/15 «Plan for barnehage- og skoleutbygging i Lørenskog», sies det at i konseptvalgutredning (KVU) for ny barnehage i sentrumsområdet, bør det utredes et alternativ som inneholder arealer til en forsterket gruppe. Det påpekes i planen at det vil være en stor fordel å opprette en forsterket gruppe i nærhet til skoler hvor det er, eller planlegges baser for barn med nedsatt funksjonsevne. Dette vil gi barn og unge et mest mulig helhetlig tilbud gjennom hele utdanningsløpet.

I KVU barnehageplan vises det til et grunnlag for en-to avdelinger som kan brukes som forsterkede avdelinger, eller baser for barn med nedsatt funksjonsevne. KVU barnehageplan peker videre på at det er en fordel å plassere avdelingene ved større barnehager, og i tilknytning til skoler som har baser for elever med nedsatt funksjonsevne. Dette gjør blant annet utvikling av større fagmiljøer mulig. Videre anbefales det å etablere en-to forsterkede grupper blant annet med tanke på fleksibilitet. Barn med nedsatt funksjonsevne har ulike diagnoser som igjen genererer svært ulike behov, og det er lite sannsynlig at en avdeling på sikt vil kunne dekke alle behov.

De siste årene har vist en økning i befolkningsveksten, og andel barn med behov for tilrettelegging øker i takt med øvrig vekst. Behovet anses å være to forsterka avdelinger og en base. Det planlegges at barnehagen på Skårer syd åpner høsten 2020. Det tas høyde for at en av avdelingene har en tilrettelagt base. Det vil også være naturlig med en tilsvarende base i en av de planlagte barnehagene nord i kommunen.

3.4 Bruk av midlertidige bygg

Prognosene for vekst i barnepopulasjonen er beheftet med usikkerhet. Kapasiteten utnyttes til enhver tid maksimalt, og det kan oppstå situasjoner hvor det blir nødvendig med midlertidige løsninger for å dekke kapasitetsbehovet frem til permanent kapasitet er etablert. Denne planen har som ambisjon å redusere behovet for midlertidig kapasitet og straksløsninger. Det kan likevel unntaksvis bli nødvendig med midlertidig bruk av paviljong ved kapasitetsutvidelse og rehabilitering av eksisterende formålsbygg.

3.5 Barnehagens organiseringsform

Dagens regelverk gir ingen føringer for barnehagens interne organisering og størrelse. Det betyr at barnehageeier selv står fritt til å finne en organisering som er hensiktsmessig. Dette har resultert i at en del nyetablerte barnehager er organisert i baser. På landsbasis er 56 % av barnehagene helt eller delvis organisert som tradisjonelle avdelingsbarnehager. 25 % av barnehagene har innslag av både avdelingsbasert og avdelingsfri drift. Kun 6 % av barnehagene er helt avdelingsfrie, mens 13 % av barnehagene har kun én gruppe (Vassenden m.fl. 2011. Barnehagens organisering og strukturelle faktorerens betydning for kvalitet, IRIS-rapport 2011/029).

IRIS rapporten om barnehagenes organisering, og strukturelle faktorerens betydning for kvalitet, viser til funn i både survey og dybdestudie på at avdelingsfrie barnehager («basebarnehager») etter en viss tid gjeninnfører elementer fra tradisjonell avdelingsdrift. Dette gjøres blant annet for å sikre trygge rammer for de yngste barna. Samtidig vises det til funn der mange klassiske avdelingsbarnehager opererer med fleksibel gruppeorganisering for de eldste barna.

I NOU 2012:1 «Til barnas beste», hevdes det at mulighetene for at små barn skal kunne etablere en god relasjon med de ansatte er relatert til antall barn per avdeling (Ahnert, Pinquart og Lamb 2006). Det hevdes videre at små avdelinger, med god voksentilgjengelighet, virker beskyttende på de aller minste. Dette er i samsvar med lokale erfaringer i kommunen.

«Blikk for barn» er et forskningsprosjekt som har undersøkt ulike sider ved omsorg, lek og læring for de yngste barna i barnehagen. Prosjektet har vært finansiert av Norges forskningsråd i perioden 2012-2017, og er nå avsluttet. Prosjektet har sett på barn i tradisjonelle, små grupper, og i større, fleksible grupper, og analysert hvordan gruppestørrelse virker inn på kvalitet. Forskerne i «Blikk for barn» fant at det var vanskeligere for personalet å

gå inn i spontan lek i basebarnehagene. Forskerne pekte videre på store forskjeller mellom barnehager når det gjaldt tilgjengelighet og tilgang. I små barnehager kunne barna være på alle rom og enheter, og de hadde tilgang til materiell. I store barnehager møtte barna oftere stengte dører og lukkede skap.

Tidlig trygg i Trondheim (TtiT) er et forskningsprosjekt som har fulgt familier i 10 år for å kartlegge omfanget av, og forløpet til psykiske vansker hos barn. Ønsket har vært å identifisere hvilke faktorer som kan predikere, samt forhindre utvikling av psykiske vansker. Forskerne fant at størrelse på barnegrupper, og hvordan hverdagen i barnehagen er organisert, påvirker barnas evne til å knytte seg til de voksne i barnehagen. Forskerne fant at små grupper og lukket avdelingsstruktur syntes å være bra for at barnet skal få en god start på skolelivet.

Alle kommunale barnehager i Lørenskog er organisert i avdelinger. Lokale erfaringer er at kommunale barnehager i Lørenskog har en høy andel og et stabilt pedagogisk personale. Kommunen har fått tilbakemeldinger fra ansatte, hvor det hevdes at noe av årsaken til stabiliteten er knyttet til at kommunale barnehager er organisert i avdelinger.

Utvalget mener at barnehager i Lørenskog også i fremtiden bør bygges slik at det blir lagt til rette for å organisere i avdelinger som sikrer trygge rammer for de yngste barna. For de eldste barna bør det gis rom for fleksibel gruppeorganisering.

3.6 Kapasitetsutnyttelse

All kapasitet i barnehagene i Lørenskog er i bruk til enhver tid. Det er ett hovedopptak med søknadsfrist 1. mars, og med oppstart i august. I tillegg praktiseres det løpende opptak. Det står ingen ledige plasser, men per februar 2019 var det 152 barn med plass i barnehage som ikke hadde lovfestet rett til barnehageplass. Barna var enten født etter 30.11.2017 eller bosatt i annen kommune. Åtte av barna som var født etter 30.11.2017 fikk plass i kommunale barnehager under løpende opptak. Resten av barna uten lovfestet rett til barnehageplass hadde plass i en ikke-kommunal barnehage, de fleste i A-hus barnehager.

Utvalget konstaterer at det ikke er ubenyttede barnehageplasser i Lørenskog. Kommunens plikt til å innfri rett til barnehageplass er likevel oppfylt. Utvalget ser det som viktig å prioritere kapasitetsutvidelser i forkant av befolkningsutviklingen for å opprettholde dagens dekningsgrad.

3.7 Familiebarnehager

Ordningen har eksistert i Norge om lag 50 år, og er den eneste særskilte barnehagetypen som er regulert i barnehageloven. Det er i hovedsak barn under tre år som har plass i familiebarnehage. Intensjonen bak ordningen med familiebarnehager har vært å kunne tilby et pedagogisk alternativ til dagmammavirksomhet, og å tilby et barnehagetilbud med få barn og med hjemlig preg. Regelverket åpner i dag for at kommunen i særlige tilfeller kan godkjenne ubebodde lokaler som en familiebarnehage.

Familiebarnehagene kan maksimalt ha fem barn over tre år, eller fire barn under tre år, til stede samtidig. Regelverket åpner likevel for å godkjenne familiebarnehagen for doble grupper dersom hjemmet er egnet (det vil si maksimalt 10 barn over tre år, eller åtte barn under tre år, til stede samtidig). I en familiebarnehage kan en assistent ha ansvaret for maksimalt fem barn over tre år eller fire barn under tre år. Det stilles videre krav om at assistenten i familiebarnehagene skal veiledes av barnehagelærere for å sikre det pedagogiske tilbudet, og at bemanningen setter et tak på 30 barn (uavhengig av barnas alder) per pedagogisk veileder. Det gir en time og ett kvarter per barn per uke. I praksis betyr det at familiebarnehagene kjøper pedagogtjenester fra kommunen, som er innom en dag i uka. Regelverket åpner i dag for at kommunen kan gi midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet om pedagogisk personell.

Barnehagelovutvalget påpeker i I NOU 2012:1 «Til barnas beste» en rekke svakheter med dagens familiebarnehager og mener dagens regelverk inneholder for mange unntaksmuligheter til at kvalitet i tilbudet kan sikres.

I Meld. St. 24 (2012-2013) «Framtidens barnehage» pekes det på at familiebarnehager er sårbare som pedagogiske institusjoner. I samme melding fremheves det at kompetansen hos personalet er den viktigste faktoren for kvalitet i barnehagetilbudet, og for utviklingen til det enkelte barn.

Det går frem av rapport fra Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) om norske barnehager fra 2015, at Norge har lykket med å få tilnærmet full barnehagedekning, men at kvaliteten og innholdet i barnehagene varierer for mye. I rapporten er det en rekke anbefalinger for barnehagepolitikken i Norge, og organisasjonen mener mangelen på kompetente ansatte er den viktigste utfordringen.

For ordinære barnehager har Stortinget vedtatt en ny bemanningsnorm og en skjerping av pedagognormen. Bemanningsnormen stiller krav om minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Skjerpet pedagognorm innebærer minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barnehagene må innfri ny bemanningsnorm innen 1. august 2019, og pedagognorm innen 1. august 2018. Bemanningsnormen, og skjerping av pedagognormen, gjelder ikke for familiebarnehager.

Finansiering av plasser i private familiebarnehager har en lavere kostnad for kommunen enn finansiering av plasser i ordinære barnehager. Tilskuddssats 2019 for drift per heltidsplass for barn i alderen 0-2 år i private familiebarnehager er kr. 163 900,-, mens tilskuddssats for drift per heltidsplass, for barn i alderen 0-2 år i private ordinære barnehager er kr. 205 260,-. Ved dimensjonering av nye barnehager må kommunen ta hensyn til det reelle behovet for plasser i kommunen. Lørenskog kommune finansierer 12 private familiebarnehager dvs. ca. 60 plasser, hvorav alle er i bebodde hjem, og hvor tre av barnehagene er godkjent for dobbel gruppe. Lørenskog kommune har ingen kommunale familiebarnehager.

Kommunens erfaring fra barnehageopptak er at svært få familier ønsker plass i familiebarnehage. De fleste barn i dag med plass i familiebarnehage står på venteliste for plass i ordinær barnehage.

Det står i barnehageloven § 14 at kommunen har plikt til å finansiere barnehager i kommunen som ble godkjent før barnehagetilskuddene ble innlemmet i kommunerammen. Barnehager som søker om godkjenning etter at barnehagesektoren ble rammefinansiert, har ikke automatisk rett på tilskudd. Kommunen avgjør søknad etter eget skjønn.

I dagens situasjonen mener utvalget at kommunen ikke bør finansiere nye familiebarnehager.

3.8 Kommunen som barnehagemyndighet og barnehageeier

Barnehagesektoren har i løpet av kort tid gjennomgått omfattende forandringer når det gjelder struktur, omfang og ansvarsfordeling. Dette har gitt en helt ny situasjon sammenlignet med tidligere. Kommunene har fått et langt større ansvar for barnehagesektoren, blant annet ved innføring av rett til barnehageplass, rammefinansiering og lovregler som gir kommunene ansvar for å kontrollere barnehagenes bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Kommunenes oppgaver i barnehagesektoren, både gjennom eierskap, forvaltning og ansvar for finansiering, gir mange muligheter og innebærer et stort ansvar. Det store innslaget av private aktører gjør at barnehagesektoren skiller seg fra de fleste andre offentlige tjenestetilbud. Det er en særordning i velferdssektoren at eier av kommunale barnehager også er myndighetsorgan for private barnehager. Private barnehageeiere forholder seg dermed til kommunen både som overordnet barnehagemyndighet og som sideordnet barnehageeier.

I Lørenskog kommune er det 19 kommunale barnehager, 16 ikke-kommunale og 12 private familiebarnehager. Lørenskog kommune har også en kommunal åpen barnehage. Dette er et alternativt tilbud for foreldre eller andre som er hjemme med barnet. Lørenskog kommune har til sammen ca. 2260 barnehageplasser. Av disse har ikke-kommunale barnehager 905 plasser.

Dagens barnehagetilbud er preget av mangfold. Driftsmessig kan barnehager være organisert som aksjeselskap, eieforetak, forening, stiftelse eller samvirke/andelslag. Det er også stor variasjon i pedagogisk innhold. I Lørenskog finnes det temabarnehager, som friluft- og musikkbarnehager. Det er også barnehager med et alternativt pedagogisk tilbud, som for eksempel Steinerbarnehage. Én privat barnehage i Lørenskog kommune har særlige bestemmelser om tros- eller livssynsmål.

Kommunen som barnehagemyndighet har en finansieringsplikt overfor ikke-kommunale barnehager. Det kommunale tilskuddet har som formål å dekke barnehagens samlede kostnader til ordinær drift. Med ordinære driftskostnader menes driftskostnader, administrasjonskostnader og kapitalkostnader. Budsjett for 2019 på kommunalt tilskudd til ikke-kommunale barnehager i Lørenskog kommune er ca. 132 millioner kroner.

Kommunen har ansvar for å oppfylle retten til barnehageplass for alle som er bosatt i kommunen. Mange barnehageeiere tar imidlertid opp barn i barnehage som ikke har rett til plass, i den grad de har kapasitet til dette. Per februar 2018 var det 152 barn som i utgangspunktet ikke hadde rett til plass, men som likevel hadde plass i barnehage. Barna var enten født etter 30.11.2017 eller bosatt i annen kommune. 8 av barna som var født etter 30.11.2017 fikk plass i kommunale barnehager under løpende opptak. Resten av barna uten

lovfestet rett til barnehageplass hadde plass i en ikke-kommunal barnehage, de fleste i A-hus barnehager.

Den høye andelen barn uten rett til plass i ikke-kommunale barnehager må blant annet ses i sammenheng med bestemmelsen i barnehageloven § 7 om at private barnehager kan fastsette egne opptakskriterier, herunder bestemme at de kan ta inn barn uten rett til plass ut fra egne opptakskriterier. Kommunen er forpliktet til å finansiere disse plassene, men kan ikke tvinge privat barnehageeier til å prioritere barn som er omfattet av retten. Selv om Lørenskog kommune har et godt og nært samarbeid med de private aktørene i sektoren, er det viktig å være oppmerksom på svakheter ved gjeldende regelverk, noe som vanskeliggjør kommunens plikt til å innfri barns rett til plass.

Utvalget vil oppfordre private barnehager til å tilpasse sine opptakskriterier til kommunens, slik at de private barnehagene bidrar til å oppfylle barnas rett til plass.

Utvalget er opptatt av å bevare mangfoldet i dagens barnehagetilbud og foreldres mulighet til å velge mellom ulike barnehager. Utvalget mener at kommunale og private barnehager i Lørenskog til sammen gir et godt tilbud til Lørenskogs befolkning, men at kommunen selv også bør være aktiv som eier av nye barnehager.

Høyre har følgende tilleggsforslag:

Private aktører kan bringe mangfold og valgmuligheter inn i barnehagesektoren, og skape løsninger hvor barnehage kan inngå i et større tilbud i Lørenskogs befolkning. Kommunen inviterer private aktører som et supplement til kommunale barnehager.

MDG, SV og Ap har følgende tilleggsforslag:

Barnehagetilbudet er første steg i barns utdanningsløp, og er et offentlig ansvar for å sikre et likeverdig, tilgjengelig og fleksibelt barnehagetilbud med høy kvalitet. All offentlig støtte til barnehager og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode. Lørenskog kommune har som mål at det fremtidige behovet for barnehageplasser dekkes gjennom kommunalt eierskap og drift. Ideelle organisasjoner og andre ikke-kommersielle aktører inviteres inn i samarbeid.

Vedtatt av kommunestyret i KS-sak 061/19:

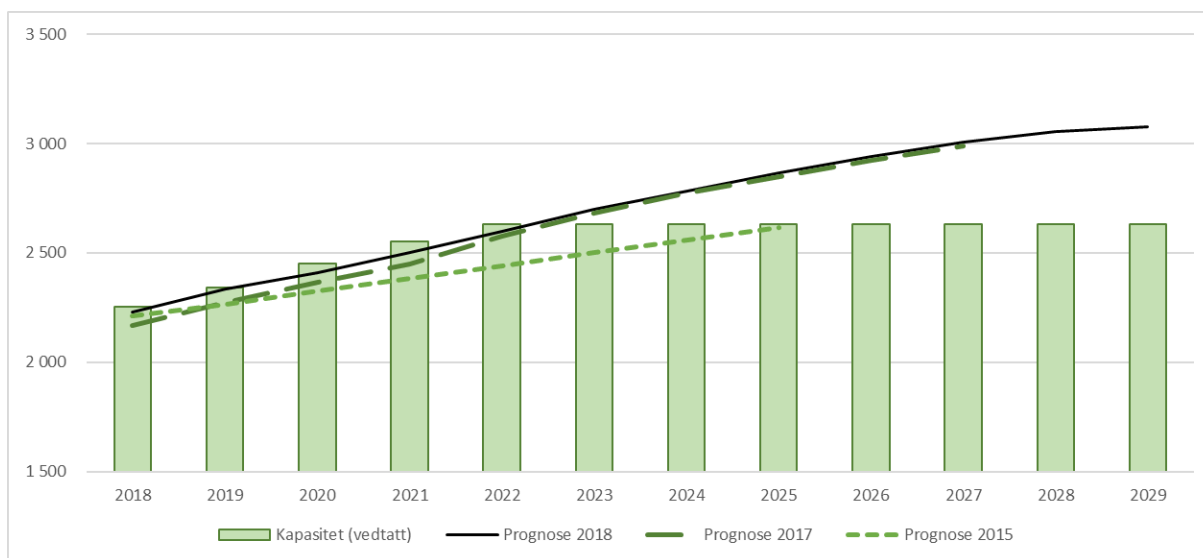
Framtidige behov for barnehageplasser skal dekkes gjennom kommunalt eierskap og drift. Ideelle organisasjoner og andre ikke-kommersielle aktører kan være aktuelle eiere og drivere.

3.9 Behov for nye barnehager

Barn som fyller ett år innen utgangen av november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad lovfestet rett til å få plass i barnehage fra november. Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt, og det er kommunen som har plikt til å innfri retten. Lørenskog kommune har frem til nå hatt tilstrekkelig med barnehageplasser til å innfri retten. Barnehagekapasiteten er fullt utnyttet i dag, og hvert år har også enkelte barn uten lovfestet rett fått plass.

For å fastsette en mest mulig presis prognose, er det i forbindelse med arbeidet med KVV tatt utgangspunkt i kommunens prognoser som utarbeides årlig. Barnehagebehovet er utledet fra denne prognosen. Løkenåsen barnehage bidrar med 108 nye plasser i 2019, Skårer syd barnehage planlegges med ca. 110 nye plasser i 2020, og det er i budsjettet også avsatt midler

til ny barnehagekapasitet i 2021 og 2022 (beregnet med en kapasitetsøkning på 100 plasser per år). Figur 1 viser forventet utvikling i behov for barnehageplasser i forhold til kapasitet i perioden 2018-2029.

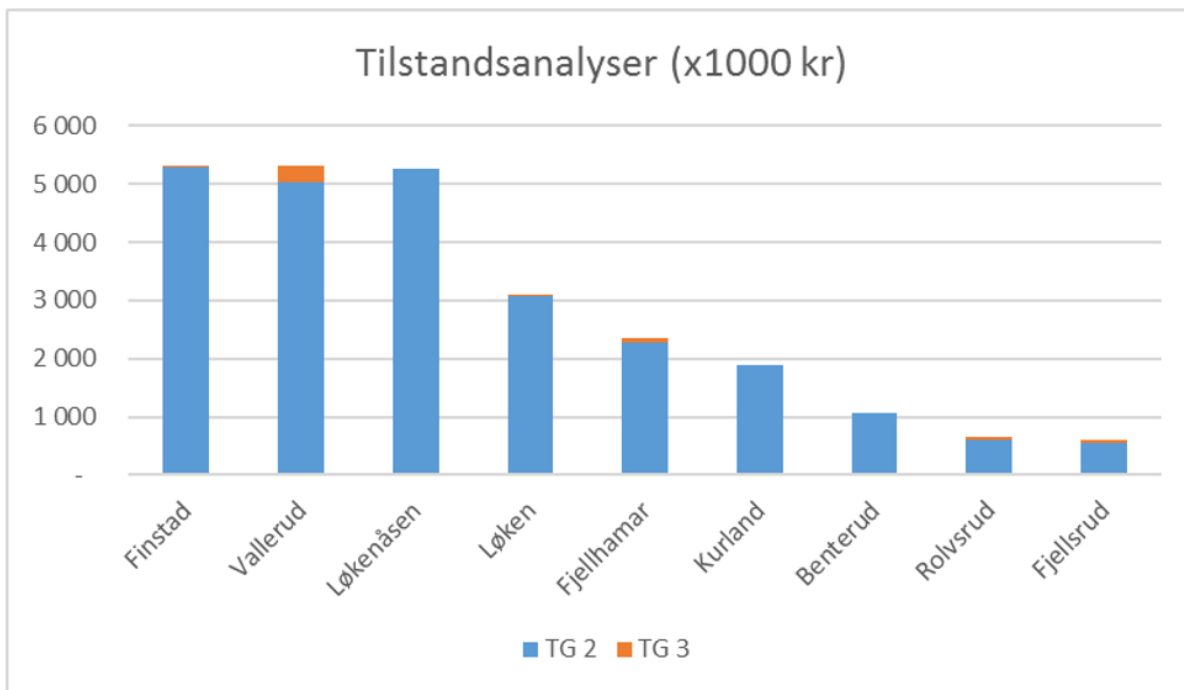
Figur 1: Barnehageprognoser i forhold til kapasitet per 31.12

Prognosene for barnehagebarn (heltrukket svart linje) er beregnet som 93,5 % av barnekullene i alderen en til fem år, og er vist i forhold til kapasitet (grønne stolper). De stiplede linjene viser prognosene ved tidligere planer (2015 og 2017). I kapasitetsberegningene er det tatt høyde for at Bruget- og Klubben barnehage avvikles i perioden.

Barnehagekapasiteten er fullt utnyttet i dag. Som det fremgår av figur 1, tyder prognosene på at det er behov for omkring 100 nye barnehageplasser per år i kommunen frem mot 2029, dersom dekningsgraden skal opprettholdes på anbefalt nivå.

3.10 Behov for rehabilitering

Finstad-, Vallerud-, Løkenåsen-, Løken og Fjellhamar barnehager er alle eldre kommunale barnehager som ikke er påbygd eller oppgradert. Barnehagene mangler f.eks. arbeidsrom for barnehagelærere, samtidig som garderobeforholdene til personalet er lite funksjonelle. Disse barnehagene har også behov for oppussing/oppgradering av lokaler, de mangler egne vognskur til soving ute og til oppbevaring av barnevogner.

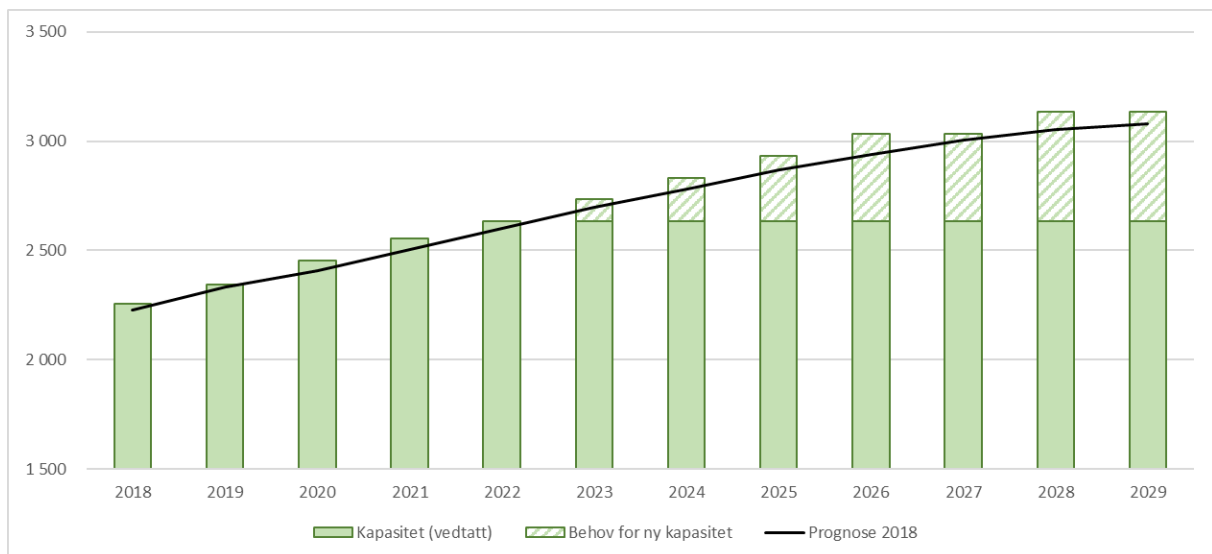
Figur 2: Vedlikeholdsetterslepet ved de eldste barnehagene i Lørenskog ble kartlagt i 2016. Tilstandsgrad 3 (TG 3) betyr akutt behov for utbedring, TG 2 viser øvrige behov for utbedring. Generelt vedlikehold på overflater og lignende (TG 1) er ikke hensyntatt i beregningene.

Utvalget konstaterer at det er behov for rehabilitering og oppussing av eldre kommunale barnehager. I tillegg til vedtatt rehabilitering av Løkenåsen barnehage anbefaler utvalget at Finstad barnehage vurderes fornyet i forbindelse med bygging av ny skole. Vallerud barnehage bør utredes om den skal rehabiliteres, eller om den kan utvides i forbindelse med nybygg. Fjellhamar barnehage bør utredes i forbindelse med en helhetlig utnyttelse av aktivitetsområdet ved Fjellhamar stadion.

3.11 Anbefalt utbyggingsstrategi og utbyggingstakt

Figur 3 viser anbefalt utbyggingstakt for å opprettholde en dekning på minimum 93,5 % i perioden frem til 2029.

Figur 3: Behov for fremtidig utbygging. Behovet for ny barnehagekapasitet er skissert inn i figuren med skraverte søyler.

De grønne søylene viser antall plasser med utgangspunkt i dekningsprosenten i 2018 og utvalgets anbefalte utbyggingstakt for å opprettholde omtrent samme dekning i perioden frem til 2029. Utbyggingstakten er sett opp mot aktuell prognose.

For å møte behovet, anbefaler utvalget at det avsettes tomter til barnehageutbygging som dekker behovet med en horisont 10 år. Utbyggingstakt vurderes og justeres årlig, og det igangsettes bygging av barnehager på bakgrunn av vedtatt KVVU barnehageplan, som forutsettes minimum dekker behovet for en planlagt utbygging med en horisont på tre år.

I økonomiplanperioden 2019-2022 er det planlagt og avsatt foreløpige investeringsmidler til følgende barnehageutbygginger:

- 110 nye barnehageplasser på Skårer syd innen utgangen av 2020
- 100-140 nye barnehageplasser ved utvidelse av Grønli barnehage og ny barnehage i området Lørenskog stasjon/Ødegården innen utgangen av 2021
- 100 nye barnehageplasser i Garchinggata innen utgangen av 2022

Utvalget mener at kapasiteten bør økes med ytterligere:

- 100 nye barnehageplasser innen utgangen av 2023
- 100 nye barnehageplasser innen utgangen av 2024
- 100 nye barnehageplasser innen utgangen av 2025
- 100 nye barnehageplasser innen utgangen av 2026
- 100 nye barnehageplasser innen utgangen av 2028

3.12 Vedtekter i kommunale barnehager – særskilt prioritet ved opptak

Et tilbud om barnehageplass er viktig for barna og foreldrene. Kommunen må så langt som mulig innfri foreldrenes ønske om å få plass i nærmiljøet. For noen familier kan det likevel være et ønske å benytte en plass som er på vei til arbeidsplassen ved togstasjon, i nærheten av besteforeldre osv. Brukernes ønsker kommer til uttrykk i søknaden der inntil fire barnehager er rangert.

Barn med særskilt prioritet skal tilbys plass før den store gruppen barn som ikke har et særskilt grunnlag for prioritet. I gjeldende vedtekter for kommunale barnehager i Lørenskog, er 11 grupper av barn gitt særskilt prioritet ved opptak. Vedtektene ble innført i en tid der ingen barn hadde rett til barnehageplass, og kommunen sikret sårbare barn plass i barnehage ved særskilt prioritet. I dag er barn sikret plass i barnehage ved individuell rett til plass etter nærmere angitte kriterier i barnehageloven § 12a, og særskilt prioritet til grupper av barn har kun betydning for hvilken barnehage barnet får plass i. I hovedopptaket for 2018 var ca. 213 av 787 søknader gitt særskilt prioritet.

I dag får en del søkere i grupper med laveste prioritet tilbud om plass i barnehage på sitt tredje og fjerdevalg. Dette er på bekostning av barn uten prioritet som primært ønsker barnehagen. Barn som får tredje eller fjerde ønske oppfylt, ønsker ofte å bytte barnehage. En reduksjon av antall grupper av barn som gis særskilt prioritet, vil trolig gjøre det enklere for kommunen å fordele barnehageplasser etter foreldrenes ønsker. Dette kan medføre flere fornøyde brukere, og at færre ønsker å bytte barnehage.

Utvalget ser at det kan være utfordrende å innfri plass i den barnehagen foreldrene ønsker. Utvalget ber rådmannen om å legge frem en politisk sak om nye vedtekter som skaper så høy forutsigbarhet som mulig for innbyggerne. Dette innebærer blant annet at rådmannen må vurdere å redusere antall grupper av barn som gis særskilt prioritet.

4. Skolestruktur – prinsipper/strategier/behov

4.1 Utbyggingsstrategi

I forbindelse med kommunestyrets behandlingen av KS-sak 092/15 «KVU Framtidig skolebehov i sentralområdet Lørenskog – Grovsortering av konsept», ble det valgt utbyggingsstrategi for å dekke skolebehovet i Lørenskog. Strategien tok hensyn til flere faktorer som; forventet boligutbygging, elevkapasitet, dagens skoleanleggs bygningsmessige tilstand, tomtestørrelse og lokalisering.

Kommunestyret valgte en strategi der gamle skoler blir erstattet av nye og større skoler ved utløp av forventet levetid.

4.2 Inntaksområder/fordeling av elever

Lørenskog kommune har ikke skolekretser, men det er definert «veiledende inntaksområder» for hver skole. Kommunen har vedtatt forskrift om fordeling av elevene i grunnskolene i Lørenskog kommune. I følge forskriften skal eleven gå på sin nærmiljøskole som defineres i overensstemmelse med gjeldende praksis de siste årene, der elevene er fordelt til skolene ut fra tilhørighet innenfor «skolenes veiledende inntaksområde». Ved fastsetting av elevenes nærmiljøskole, tas det utgangspunkt i geografiske forhold, men det tas også hensyn til andre relevante forhold som for eksempel om søsken er plassert på samme skole og om skoleveien er forsvarlig.

Skolesjefen er delegert myndighet til å fatte vedtak om hvilken skole som skal være den enkelte elevs nærmiljøskole. Med bakgrunn i kapasitetsmangel, har skolesjefen ved flere anledninger sett seg nødt til å fatte vedtak om nærmiljøskole som ligger utenfor skolens veiledende inntaksområde.

Ved kommunestyrets behandling av KS-sak 129/17 «Plan for barnehage- og skoleutbygging i Lørenskog» ble det besluttet å utvide Benterud skole og Fjellsrud skole i 2023. I KS-sak 141/18 «Anskaffelse av skoletomt på Fjellhamar» planlegges ny Fjellhamar skole, og i KS-sak 36/19 «Benterud skole, utvidelse» planlegges utvidelsen av Benterud skole. Dette kan utløse behov for endring av skolenes veiledende inntaksområder.

Endringer i kommunens veiledende inntaksområder må følge de saksbehandlingsregler som er angitt i forvaltningsloven om forskrifter, og må vedtas av kommunestyret. Opplæringsloven åpner for at nabokommuner kan samarbeide om inntaksområder/skolekretser på tvers av kommunegrenser. I dag er det inngått individuelle avtaler som gjelder noen få elever. Avtalene gjelder nabokommuner som Skedsmo, Oslo og Rælingen.

Utvalget ser at det kan være utfordrende å skape full forutsigbarhet når kommunen er i så stor vekst som prognosene tilsier. Utvalget ber imidlertid rådmannen om å arbeide for å skape så høy forutsigbarhet som mulig for innbyggerne. Dette åpner for at rådmannen kan vurdere om det er grunnlag for utvidet samarbeid med enkelte nabokommuner, som f. eks. Rælingen kommune.

4.3 Skolestørrelser

Dagens skoler i Lørenskog består for en stor del av to til tre parallellers barneskoler, og fire til seks parallellers ungdomsskoler. Rasta skole har utvidet kapasitet til fire paralleller på enkelte trinn, i tråd med vedtak om behov for utvidet kapasitet på barnetrinnet i sentralområdet. KVVU-arbeidet konkluderte med at en optimal størrelse for fremtidens skoler synes å være fire til seks-parallellers barneskoler og seks til åtte-parallellers ungdomsskoler. Et sentralt argument for dette var behovet for en tilstrekkelig størrelse på det enkelte fagmiljø for å være utviklende og robust.

I vedlegg 10 til KS-sak 07/17 «KVVU Framtidig skolebehov Lørenskog – anbefalt løsning», anbefales det at gamle skoler erstattes med maksimalt seks paralleller på barnetrinnet og åtte paralleller på ungdomstrinnet.

Hva som er "stort" og hva som er "lite" i skolesammenheng, varierer sterkt mellom land og regioner. Mye av den norske forskningen har vært knyttet til bygdeskoler, mens den internasjonale forskningen oftere har vært knyttet til større skoler med flere enn 600 elever. En stor skole i internasjonal målestokk kan ha fra 1000 elever og oppover.

Store skoler krever en særlig bevissthet ved utforming og inndeling av skole- og utearealer, slik at store og uoversiktlige miljøer unngås. Erfaringsmessig har Fjellhamar skole fungert som en fem-parallellers skole, til tross for at den ikke er optimalt designet med tanke på funksjonalitet. Erfaringene fra Fjellhamar skole viser at denne skolestørrelsen på Fjellhamar i seg selv ikke oppfattes som problematisk, så lenge de fysiske forholdene rundt skoledriften ligger til rette for gode læringsarenaer og et godt skolemiljø.

Et engelsk forskningssenter har vurdert foreliggende forskning om sammenhengen mellom skolestørrelse og kvalitet i "secondary schools" (ungdomstrinn og videregående skoler). Forskerne understreker at man skal være forsiktig med å trekke bastante konklusjoner, men forskningsfunn antyder at jo større skolen er, desto bedre blir elevenes faglige resultater og tilstedeværelse på skolen. Hva gjelder elevenes tilhørighet til skolen, kan dette imidlertid svekkes ved en større skole, og man har derfor utviklet modeller for «skoler i skolen» som

innebærer en oppdeling av store skoler til mindre enheter i samme bygg. I Storbritannia har en tankegang om "schools within schools" fått god grobunn (Schools within Schools; Human scale education in practice, Wendy Wallace). «Mindre enheter» innebærer her enheter på 250-900 elever for å oppnå optimale læringsbetingelser. "Skoler i skolen" handler om å etablere mange selvstendige skoler innenfor samme bygningsmasse, men der man deler på noen tjenester og funksjoner. Den første analysen av et slikt fellesskap foreligger, og rapporterer om at disse skolene opplever mindre mobbing, mindre frafall, større foreldreengasjement, at lærerne er mer fornøyde, og at man finner et styrket forhold mellom elevene. Skolen skal verken være for stor eller for liten. Det handler derfor om å lage gode små miljøer i den store helheten.

Selv om forskningen synliggjør sammenhenger, er det vanskeligere å finne forskning som kan si noe sikkert om årsakssammenhenger. Det kan for eksempel være at grunnen til at man gjennomgående finner bedre faglige resultater på større skoler, er at disse skolene i større grad har lærere med mer spesifikk faglig ferdypning i ulike fag, men dette kan ikke slås fast ut fra den foreliggende forskningen (Sollien 2009).

Vi har også et økonomisk perspektiv som beskrevet i KS-sak 3/17 i Ås kommune:

«...Sett i et økonomisk perspektiv er det billigere å drifte store skoler enn små skoler, og kostnadene per elev vil bli redusert med økt skolestørrelse (Bonesrønning, Borge, Haraldsvik og Strøm 2008). Smådriftsulempen ved lavt elevtall er knyttet til faste kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold...».

I en artikkel skrevet i forbindelse med et prosjekt i Asplan Viak, har Tone Horne Sollien oppsummert forskning omkring skolestørrelse og kvalitet. Følgende punkter oppsummerer hennes hovedkonklusjoner:

- Forskningen viser at det er noe forskningsmessig belegg for å si at det faglige utbyttet øker med skolestørrelse. Det er imidlertid ikke grunnlag for å si at størrelse i seg selv og alene skaper økt faglig utbytte for elevene.
- Det finnes ikke forskningsmessig belegg av betydning for å si at skolestørrelse har betydning for læringsmiljø og elevenes sosiale kompetanse.
- Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelse har betydning for elevenes motivasjon for læring.
- Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelse har betydning for mulighetene for elevmedvirkning i skolen.
- Forskningen gir noe støtte for at mindre skoler kan være bedre for visse elevgrupper.
- Det finnes ingen forskning eller tilgjengelige nasjonale data som sier noe om sammenhengen mellom skolestørrelse og samarbeid skole-hjem.

Ut fra dette konkluderer hun med at andre faktorer i skolens rammebetingelser og skolens virksomhet har større betydning for kvaliteten i skolen enn størrelsen på skolene. Uavhengig av valgt skolestørrelse, er kvalitet og kvalitetsutvikling i skolen avhengig av at man arbeider med det man fra forskningen vet har betydning for kvaliteten i skolen.

Vi ser også at det er indikasjoner på at effekten av skolestørrelser varierer med elevenes socio-økonomiske bakgrunn.

Utvalget oppfatter at forskning og lokale erfaringer ikke tilsier at størrelsen på skolene i seg selv er avgjørende for en skoles kvalitet.

Utvalget viser til Meld. St. 21 (2016-2017) «Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen», hvor det er anslått at 65 prosent av barna som begynner på skolen i dag, vil komme til å arbeide i næringer og jobber som ennå ikke finnes. Det teknologiskiftet vi står midt oppe i, er blitt kalt for den fjerde industrielle revolusjon, og konsekvenser av dette vil føre til et endret arbeidsmarkedet for oss alle. Teknologitviking og automatisering har allerede erstattet mange manuelle og rutinepregede oppgaver, og arbeidsplasser er lagt ned.

Utvalget mener derfor at fremtidige skoleutbygninger, uavhengig av størrelse, må legge til rette for å skape gode skoler, slik at alle barn kan oppleve en trygg skolehverdag preget av nysgjerrighet og mestringsfølelse. Utvalget mener det er viktig at nye skoler i Lørenskog er tidsriktige, og at de kan forberede alle elever på et arbeidsliv i omstilling og med stadig høyere krav til kompetanse.

Dissens fra Høyre:

Utvalget mener at skoler som hovedregel bør bygges som fire parallellers barneskoler og seks parallellers ungdomsskoler. Skoler kan økes til seks paralleller og åtte paralleller når særskilte forhold tilsier det.

4.4 Tomtestørrelser og skolenes uteareal

Det ble enstemmig vedtatt i OU-sak 055/15 og besluttet i Formannskap-sak 059/15 «KVU Framtidig skolebehov i sentralområdet Lørenskog – Forankring av behov, mål og krav», at det i skolene i kommunen skal sikres et tilstrekkelig lekeareal for barna, slik at hvert barn får minimum 30 kvadratmeter per elev på barneskolen og 20 kvadratmeter per elev på ungdomsskolen. Dersom det på grunn av manglende tomtetilgjengelighet for barneskoler i sentralområdet blir vanskelig å få til tilstrekkelig størrelse på utearealet, skal kvaliteten på utearealet forbedres, slik at det tilrettelegges for større aktivitet på mindre areal (egne aktiviteter- og lekeapparater etc.). Dog bør ikke utearealet reduseres til under 15 kvadratmeter uteareal per elev.

I planlegging av nye skoler der det er knapt med tomtearealer, vil det være nødvendig å se uteareal i sammenheng med tilstøtende rom, slik at arealene til sammen gir rom for kreativitet og variert aktivitet og lek. Ved rehabilitering og bygging av nye skoler, bør det planlegges for at takene kan brukes som uteareal. Arealenes utforming er vesentlig der det er knapt med uteareal, og det må tenkes kreativt rundt plassering av lekeapparater, ballarealer etc. på, i og utenfor skolebygget.

Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler i Lørenskog ble vedtatt i formannskapet FS-062/16, og skal legges til grunn for fremtidig nybygging og rehabilitering av skolebygg i Lørenskog kommune. Følgende prinsipper ble vedtatt for uteområdet:

- Skoleanleggets uteområde skal utformes slik at dette blir en lærings- og aktivitetsarena i tillegg til innearealet.
- Uteområdet skal utformes slik at det legges til rette for læringsaktiviteter og mest mulig av eksisterende natur skal tas vare på.
- Utearealet skal være oversiktlig, men også avskjermede soner som gir muligheter for sosialisering i mindre grupper.
- Uteområdene bør utformes slik at de inngår i nærmiljøet og inviterer til bruk utenom skoletid.

- Det skal legges vekt på trafikksikkerhet i skoleområdet, både i forbindelse med parkering, vareleveranser og henting/bringning av elever. Elevene skal stimuleres til å gå eller sykle til skolen. Det skal være god separering av trafikantgruppene.

Utvalget støtter dette vedtaket, men ønsker å presisere at utearealet må utformes slik at det inspirerer elevene til fysisk aktivitet, områder for samtaler, og at det bygges med elementer fra naturen.

Det bør vurderes om teksten bør oppdateres ved neste rullering av prinsippene. Utvikling av uteområder i barnehager og skoler må sees som et element i en stedsutvikling.

4.5 Oppfylingsgrad, reservekapasitet

Lørenskog kommune har en målsetting om å ha en skoleutbygging som ligger i forkant av elevtallsveksten, jf. «Skolestruktur- og skoleutbyggingsplan for 2014-2017», som ble vedtatt i kommunestyret i sak 062/13. Det er spesielt viktig at denne målsetningen nå følges opp og realiseres på grunn av den høye utbyggingstakten i Lørenskog, og det store behovet for nye skoleplasser i årene fremover.

Ved planlegging av kapasitet må man ta hensyn til at det ikke vil være praktisk mulig å oppnå 100 % oppfylingsgrad fordi elevene fordeler seg ulikt på forskjellige skoler og klassetrinn. Det vil i Lørenskog ikke være hensiktsmessig å innføre klasser sammensatt av flere årskull i samme klasse for å øke oppfylingsgraden. Det kan derimot være aktuelt å henvise elever til en nærmiljøskole som ligger utenfor skolens veiledende inntaksområde. Det kan også være aktuelt å justere de veiledende inntaksområdene fra tid til annen fordi skolene ligger forholdsvis nær hverandre geografisk. De fleste kommuner velger å planlegge ut fra en oppfylingsgrad mellom 85 og 90 prosent for barneskolene. For Lørenskog er det vurdert som hensiktsmessig å legge til grunn en maksimal oppfylingsgrad på 90 % på hver enkelt skole. Årskullenes størrelse varierer imidlertid fra skole til skole. Dette kan føre til at det blir fullt på enkelttrinn på en skole. Eleven vil da få plass på en av de øvrige skoler i nærheten med ledig kapasitet. For ungdomsskolene vil det som følge av noe større mobilitet på elevene og færre årskull, være mulig med noe høyere oppfylingsgrad.

Ved skoleutbygging bør det også legges til rette for fleksibilitet i bygningsmassen, slik at man ved svingninger i elevtall, ved skolereformer (for eksempel varmmat), forskriftsendringer og lignende, på enklest mulig måte kan bygge om, bygge til, eller omdisponere skolearealene.

Utvalget mener at ved planlegging av kapasitet i forhold til elevtilvekst, bør en bestrebe seg på en maksimal oppfylingsgrad på 90 % på hver enkelt skole.

4.6 Skoleform

I Lørenskog kommune har det i hovedsak blitt bygget barneskoler med to paralleller og ungdomsskoler med fire paralleller. Ved rehabilitering av Kjenn ungdomsskole, ble denne gjort om til en seks-parallell ungdomsskole, og ved planlegging av Luhr skole, ble det besluttet å bygge en tre-parallell barneskole på Ødegården.

Det er vedtatt at ny Fjellhamar skole skal bygges som en seks-parallell skole. I KVVU «Framtidig skolebehov Lørenskog – anbefalt løsning», foreslås det at eksisterende skoler utvides til tre til fire-parallell skoler på barnetrinnet og seks til åtte parallell skoler på ungdomstrinnet. Det er

vurdert at tomtearealet i tilknytning til eksisterende skoler er stort nok til utvidelser. Der det foreslås å rive eksisterende skoler for å reetablere en større skole, vil annen plassering og høyde på bygget kunne sikre en bedre utnyttelse av tomten.

I de senere år har kompetansekravene til lærere økt både på barnetrinnet og ungdomstrinnet. Dette skaper utfordringer for mindre skoler. Større fagmiljøer skaper bedre fleksibilitet, og sannsynligvis høyere kvalitet på tilbudet til elevene, se punkt 4.3.

I Lørenskog kommune er skoler i dag organisert i rene barneskoler og rene ungdomsskoler. Dette er det i utgangspunktet ønskelig å videreføre ved planlegging av nye skoler. Den store elevtilveksten og behovet for å bygge nye skoler, gir store økonomiske utfordringer for kommunen. Når nye skoler bygges, vil det i en overgangsfase stå ledig kapasitet til elevveksten som samsvarer med kapasitetsutvidelsen. I en slik situasjon kan det være aktuelt å utnytte ledige arealer i en barneskole til et ungdomsskoletilbud, og dermed etablere en midlertidig 1-10 skole.

Utvalget foreslår primært en videreføring av rene barneskoler og rene ungdomsskoler, men er åpen for midlertidig å utnytte ledige arealer i en barneskole til et ungdomsskoletilbud.

4.7 Organisering ved utvidelse eller rehabilitering av skoler

Flere skoler må rehabiliteres, utvides eller fornyes i årene som kommer. Bygningsmessige tiltak på store deler av en eksisterende skole gir utfordringer for skolens egen driftssituasjon. Utvalget mener derfor at drift av en eksisterende skole i forbindelse med omfattende bygningsmessige tiltak i størst mulig grad bør unngås. Unntaket er, der man på en god måte kan isolere byggeaktiviteten til en konkret avsperrt del av skoleområdet.

Ved omfattende byggetiltak bør elevene relokaliseres for å sikre forsvarlig skolemiljø under byggeprosessen. Da det er store kostnader forbundet med etablering av midlertidig relokalisering, bør midlertidige løsninger planlegges slik at de kan utnyttes i flere påfølgende prosjekt, eller ved at ledig kapasitet i nyetablert skolekapasitet utnyttes til midlertidige behov.

Investerings- og rehabiliteringsplanen legger derfor til rette for i størst mulig grad å unngå byggeplass på en skole i drift og midlertidige løsninger i forbindelse med fremtidig utbygging av skoler, ved at ny skolekapasitet etableres i forkant, slik at den kan utnyttes som midlertidig kapasitet for neste prosjekt i nærområdet. For skoler med egnede tomteforhold, kan ny skole etableres før eksisterende skole rives.

Utvalget mener at ved bygging av nye skoler, og ved utvidelse og rehabilitering av eksisterende skolers arealer, bør disse utformes slik at de kan nyttes til aktiviteter utenom skoletida. Frivillige organisasjoner med behov for steder å være bør prioriteres. Det bør også legges til rette for rom for oppbevaring av utstyr.

4.8 Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler i Lørenskog

Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler i Lørenskog ble vedtatt i formannskapet FS-062/16, og skal legges til grunn for fremtidig nybygging og rehabilitering av skolebygg i Lørenskog kommune.

Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler består av:

- bakgrunn
- statlige føringer
- kommunale føringer for grunnskolen
- generelle mål for skolebygg
- retningslinjer for utvikling av skolebygg

Nye skoleanlegg i Lørenskog må planlegges med sikte på fremtiden. Blant annet genererer ny teknologi og nye læreplaner behov for nye læringsarenaer med tanke på rom og bygningsmasse. Videre vet vi også at endringene skjer raskere enn hva vi er vant med. Det vil derfor være viktig å bygge skolebygg som lett kan tilpasses nye krav. Anlegget bør, uten større ombygging, kunne takle endrede skoleslag og tåle nye elevgrupper. Eventuelle enkle ombygginger bør kunne utføres på kort tid og uten store investeringer. I planleggingsfasen må man både vurdere påbyggingsmuligheter og muligheter for eventuell omdisponering til andre formål. Nye skoleanlegg i Lørenskog må planlegges ut fra mål om en bærekraftig utvikling. Det tilstrebes at byggene bygges som plussus. Det legges vekt på lavt energibruk og lave utviklingskostnader. Skolene skal være arealeffektive, uten at dette går på bekostning av funksjonalitet.

Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler danner grunnlaget for bestilling av skoleanlegg ved rehabiliteringer og mindre ombygginger, så vel som ved større byggeprosjekter. Ved nye byggeprosjekter anses innholdet som krav, og ved mindre byggeprosjekter og rehabiliteringer vil dokumentet anses som retningsgivende. Skoleanlegget omfatter både bygningsmasse og uteområder som sammen skal bidra til å gi best mulige forhold for skole som arena for lek og læring. Kravspesifikasjonene tar utgangspunkt i politiske vedtak i Lørenskog kommune, og erfaringsbasert kunnskap om utvikling, bygging, drift og vedlikehold av kommunens eiendomsportefølje.

Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler i Lørenskog innarbeides i det enkelte romprogram når skoler skal bygges eller rehabiliteres.

Nasjonale myndigheter vil fornye læreplanene for å gjøre dem mer relevante for fremtiden. Nye læreplaner skal tas i bruk trinnvis fra skolestart 2020. Fagfornyelsen blir den største endringen i skoleverket siden Kunnskapsløftet. Et prosjekt finansiert av Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet undersøker behovet for krav til skolers og barnehagers uteareal, og hvilken betydning uteområdene har for barnas helse. Prosjektet er i slutfasen og Helsedirektoratets rapport «forventes publisert høsten 2019». Som en følge av dette ber utvalget om at rådmannen legger frem en politisk sak med nye forslag til «Prinsipper for bygging og rehabilitering av skoler i Lørenskog.»

4.9 Bruk av midlertidige bygg

Midlertidige løsninger skal i utgangspunktet ikke godkjennes for mer enn to år. Skal løsningen stå i mer enn to år, må det søkes og bygges varige løsninger i henhold til tekniske forskrifter. Eksisterende midlertidige løsninger må enten bygges om eller reetableres med permanent godkjenning når toårsperioden utløper.

Utvalget mener at bruk av midlertidige løsninger bør reduseres til et minimum, og at KVU for skoler og barnehager bør medvirke til å oppnå dette, slik at utbyggingen ligger i forkant av elevtallsvekst.

4.10 Elevtallsvekst

Oppdaterte prognoser for elevtallsveksten gir følgende behov for økt elevkapasitet i Lørenskog kommune frem mot 2040:

- 1500 barneskoleplasser (åtte paralleller)
- 750 ungdomsskoleplasser (åtte paralleller)

For barneskolene vil det i tillegg være ca. 500 elevplasser (tilsvarende ca. tre paralleller) i paviljongløsninger som bør erstattes av mer permanente bygninger i perioden.

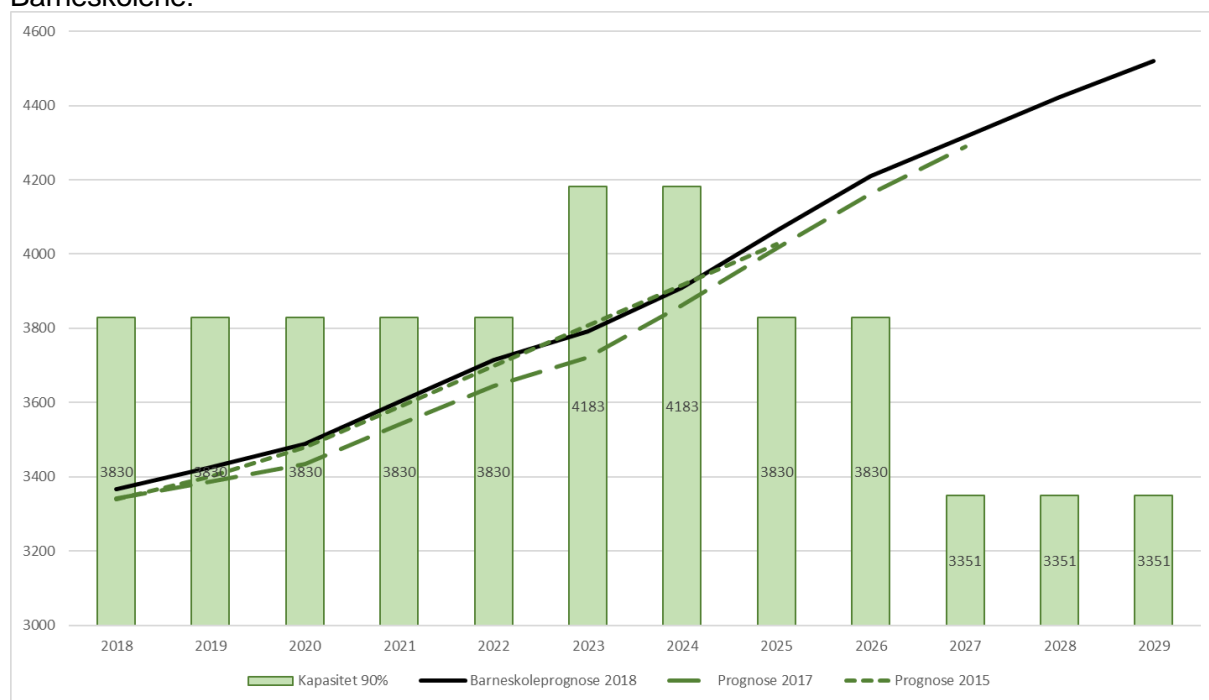
Det fremtidige skolebehovet kan i hovedsak løses innenfor eksisterende skoletomter, og noe erverv av tilstøtende tomter.

Utvalget ser det som viktig å opprettholde grønne lunges og friområder når nye barnehager og skoler skal bygges og/eller utvides.

4.11 Oppsummering av behovene

Tabellene nedenfor viser behovet for skoleplasser totalt i kommunen i årene frem mot 2029 (gitt 90 % oppfylling).

Barneskolene:

Figur 5: Grafen viser behovet for barneskoleplasser i Lørenskog i årene frem mot 2029 (gitt 90 % oppfylling). Ny Fjellhamar skole og utvidet Benterud skole er hensyntatt i kapasitetsberegningen fra 2023. Kapasiteten på Åsen skole er tatt ut fra 2023 og Finstad skole fra 2025. Paviljonger på Solheim og Rasta er i grafen tatt ut av kapasiteten fra 2027. Grafen er korrigert for 121 bosatte barn i Lørenskog kommune som ikke er elever i de kommunale barneskolene.

Ungdomsskolene:

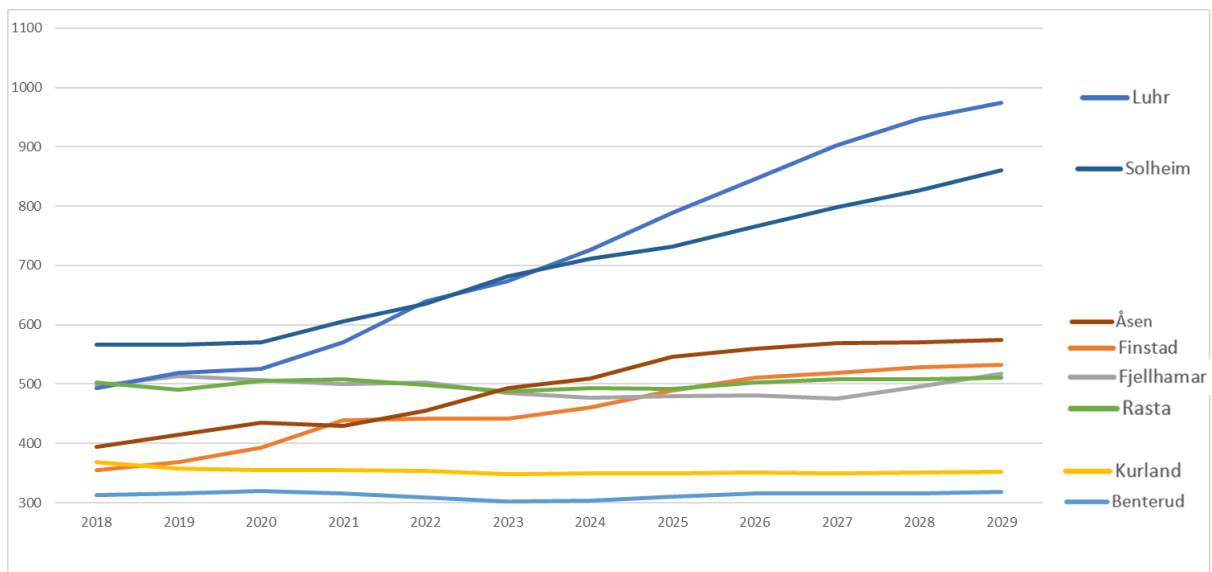

Figur 6: Grafen viser behovet for ungdomsskoleplasser i Lørenskog i årene frem mot 2029 (gitt 90 % oppfylling). Grafen er korrigert for 42 bosatte barn i Lørenskog kommune som ikke er elever i de kommunale ungdomsskolene.

På ungdomsskolene er det noe større muligheter til å utnytte en større oppfyllingsgrad enn 90 %, men det vil gå på bekostning av elevenes mulighet til å gå på den skolen som ligger i nærmiljøet. Det vil likevel kreves tiltak i ungdomsskolene for å dekke kapasitetsbehovet fra 2020.

Lørenskog kommune har de senere årene oppgradert skoleporteføljen med flere nye og nyrehabiliterte skoler (Kjenn, Løkenåsen, Hammer, Fjellsrud, Benterud, Solheim og Luhr). Kurland skole er under rehabilitering. Imidlertid er vedlikeholdsetterslepet stort ved de øvrige skolene (Fjellhamar, Finstad, Åsen og Rasta). Det må forventes vesentlige kostnader i årene som kommer til oppgraderinger av disse skolene. Dette gjelder spesielt tiltak som gjelder ventilasjon, varme, sanitær, elektroteknikk, brannsikring og generell modernisering til dagens krav. I tillegg må skolebyggene tilpasses dagens og fremtidige krav i opplæringsloven for å kunne gi tilrettelagt og tilpasset opplæring.

Teknisk fornyelse av dagens skoler planlegges derfor i sammenheng med behovet for kapasitetsutvidelser som følge av befolkningsveksten.

Figur 7: Grafen viser det forventede behovet for barneskoleplasser per skole i årene frem mot 2029 (gitt 90 % oppfylfilling). Fremskrivningen viser dagens inntaksområder og vil således ikke reflektere reell situasjon etter at inntaksområdene forventes justert som følge av utvidet skolekapasitet ved Benterud og Fjellhamar skoler (da vil veksten i Solheim og Luhr sine inntaksområder tilfalle henholdsvis Benterud og Fjellhamar skolars forventede fremtidige inntaksområder).

Som følge av ujevn geografisk fordeling av elevveksten og utvidelser av skolene, vil det være behov for å endre skolenes inntaksområder for å utnytte kapasiteten optimalt, og forbedre skolenes naturlige inntaksområder i forhold til dagens situasjon.

Som følge av behovet for økt kapasitet på ungdomsskolene i perioden 2020-2023, vil det bli orientert om dette i egen politisk sak.

4.12 Baser for elever med særskilte behov

Barnekonvensjonen og opplæringsloven understreker at alle elever har rett til et forsvarlig og individuelt tilpasset skoletilbud i en inkluderende skole. Barneombudets fagrapport 2017 «Uten mål og mening», viser at mange av elevene som mottar spesialundervisning ikke får en forsvarlig opplæring. I rapporten pekes det på at forskning og praksis har vist at mulighetene for å gi elevene et godt læringsutbytte er større i spesialundervisningen enn i den ordinære undervisningen. Rapporten løfter også frem at godt læringsutbytte forutsetter at undervisningen gis av lærere med riktig kompetanse, at man har høye forventninger til eleven, og at innhold og organisering er tilrettelagt elevens behov.

I Lørenskog kommune får de fleste elever med rett til spesialundervisning sitt skoletilbud gjennom hjelp og bistand i klassen i form av spesialpedagog/assistent. Spesialundervisningen til disse elevene gis også i mindre grupper utenfor klassen eller i noen tilfeller som enetimer når elevens behov tilsier det.

En liten prosentandel av elevene i Lørenskog kommune har behov for et mer skjermet spesialpedagogisk tilbud. I hovedsak er dette elever som krever tett oppfølging gjennom hele skoledagen, inkludert i SFO-tiden. De siste årene har vi erfart en økning av barn med omfattende funksjonshemminger. Flere av disse barna vil mest sannsynlig ha behov for et skjermet basetilbud ved skolestart.

Kommunen har etablert fem baser tilknyttet fire skoler (to barneskoler og to ungdomsskoler). Basene gir også et SFO-tilbud før og etter skoletid. I tillegg har kommunen et eget SFO-tilbud for funksjonshemmede på Løkenåsen skole. Her gis det også et tilbud til elever fra videregående skoler med bosted i Lørenskog.

Per mars 2019 er det 17 ungdomsskoleelever og 11 barneskoleelever som får sitt skoletilbud i baser. Høsten 2020 vil det være 18 ungdomsskoleelever og 16 barneskoleelever med et slikt behov. Fra høsten 2021 vil det være 18 ungdomsskoleelever og 21 barneskoleelever.

Dagens kapasitet er på ca 20-22 elever på ungdomstrinnet og 10-12 elever på barnetrinnet. Allerede fra høsten 2020 er altså kapasiteten på barnetrinnet for liten.

Basene har en godt sammensatt bemanning bestående av ulike yrkesgrupper innenfor helse- og sosialfag og pedagogikk. Personalet på basene samarbeider blant annet gjennom felles planleggingsdager. Det jobbes for å lage felles arenaer for elevene.

De to basene på barnetrinnet har et samlet budsjett på 10,1 millioner kroner i 2019. De tre basene på ungdomstrinnet har et samlet budsjett på 16,1 millioner kroner i 2019. Det kjøpes per i dag ingen elevplasser i spesialskoler utenfor kommunen.

Organisering av elever med omfattende behov i mindre enheter/ baser tilknyttet flere ordinære skoler, fordrer spesialkompetanse på flere skoler. På desentraliserte baser har elever både tilknytning til ordinære klasser og sin egen base med en spesialpedagogisk tilrettelegging. Ved denne organiseringen etableres det spesialkompetanse på flere skoler. En kompetanse som skoler også mer generelt nyttiggjør seg.

Utvalget anbefaler at tilbud basert på mindre baser, lokalisert på utvalgte barneskoler, opprettholdes.

På nye Fjellhamar skole planlegges det ytterligere en base for barnetrinnet. I tillegg anbefales det at basen ved Benterud skole gis større kapasitet ved utbyggingen av Benterud skole.

Utvalget anbefaler at basetilbudet utvides i forbindelse med kapasitetsutvidelse på ungdomstrinnet, det vil si Fjellsrud skole 2024 og Løkenåsen 2024.

Utvalget ser det som viktig at basene har fleksibilitet til å tåle nye elevgrupper. Herunder elever med omfattende fysiske funksjonsnedsettelse som krever større fysisk areal, og elever med sykdommer som forverres. Basene bør også kunne brukes til fritidsarrangement for de aktuelle elevene på kveldstid. De bør også på kort tid eventuelt kunne omdisponeres til andre formål, ved enkle ombygginger, og uten store investeringer.

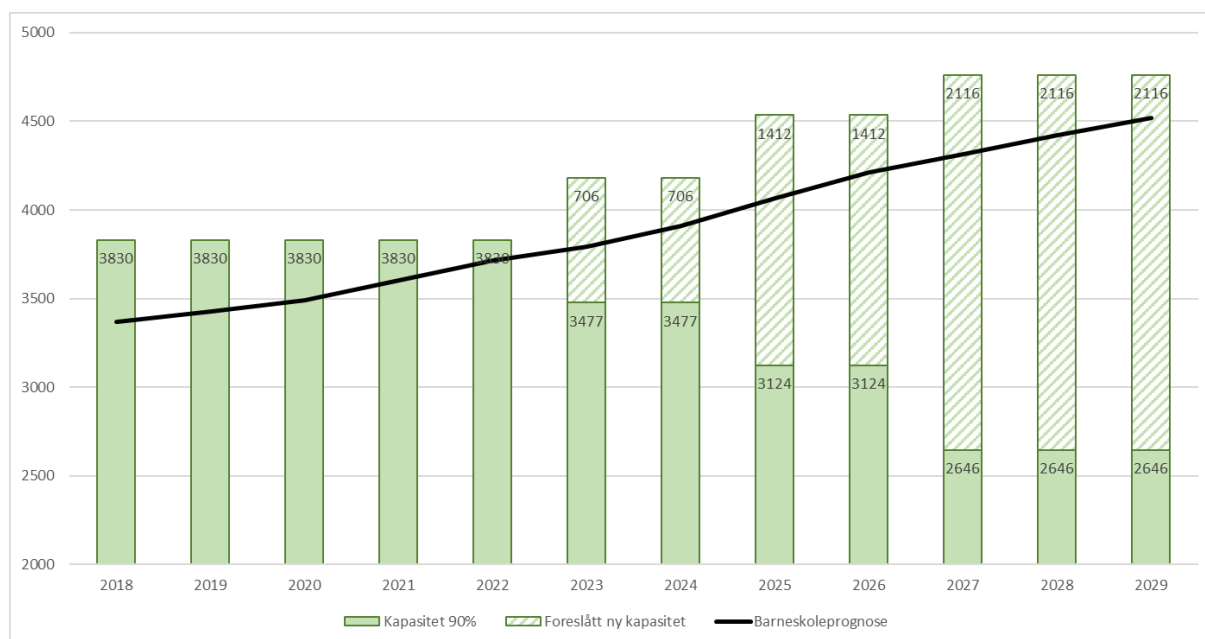
4.13 Prioritert utbyggingstakt

Med bakgrunn i omfattende behov for kapasitetsutvidelse i kommunen i tiden som kommer, og eksisterende skoles tilstand, er det tidligere vedtatt å planlegge en seks-parallell skole på Fjellhamar.

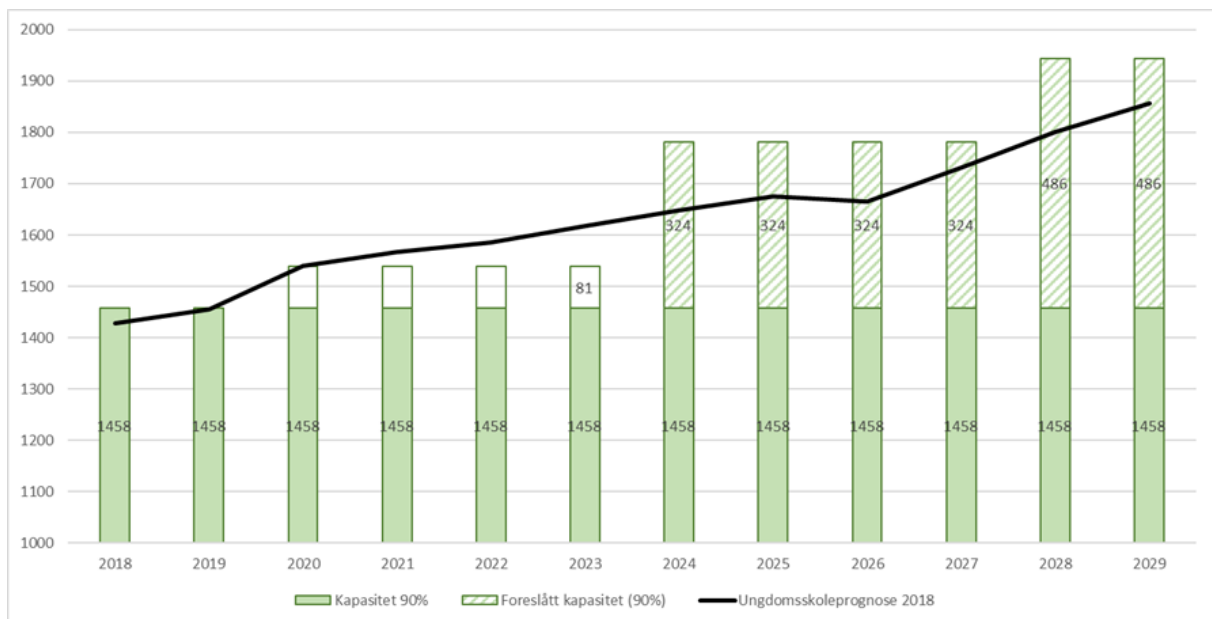
Utvalget anbefaler følgende utbyggingsrekkefølge:

- 2020-2024 - Kapasitetsøkning ved tilpasning av Kjenn skole (fra U6 til U7)

- 2023 - Utvidelse av Benterud barneskole (fra B2 til B4), eventuelt avvikle hele eller deler av Åsen barneskole (- B2)
- 2024 - Utvidelse av Løkenåsen skole (fra U4 til U6)
- 2024 - Utvidelse av Fjellsrud ungdomsskole (fra U4 til U6)
- 2025 - Ny Åsen skole (fra B2 til B4), avvikle Finstad barneskole (-B2) og det som eventuelt gjenstår av tidligere Åsen skole
- Når antall barneskoleelever i sentralområdet antas å overstige 2750 (anslått år 2027) - Ny Finstad barneskole (B4)
- Når antall ungdomsskoleelever i kommunen antas å overstige 1900 (anslått år 2028) - Utvidelse av Kjenn ungdomsskole (fra B6 til B8)
- Når antall ungdomsskoleelever i kommunen antas å overstige 2050 - Utvidelse av Hammer ungdomsskole (fra B4 til B6)
- Når antall barneskoleelever i Luhr/Fjellhamar/Kurland antas å overstige 2200 - Ny Kurland barneskole (B4), avvikle tidligere Kurland barneskole (- B2)
- Når antall barneskoleelever i sentralområdet antas å overstige 2800 – Ny Rasta barneskole (B4), avvikle eksisterende Rasta barneskole (- B2 og eventuelle gjenværende paviljonger)

Figur 8: Grafen viser foreslått kapasitetsvekst i barneskolen (grønn skravering) i årene frem mot 2029 (gitt 90 % oppfylling). Ny Åsen skole er lagt inn fra 2025 og ny Finstad skole fra 2027. Grafen er korrigert for 121 bosatte barn i Lørenskog kommune som ikke er elever i de kommunale barneskolene.

Figur 9: Grafen viser foreslått kapasitetsvekst i ungdomsskolen (grønn skravering) i årene frem mot 2029 (gitt 90 % oppfylling). Ny Fjellsrud skole er lagt inn fra 2024, ny Løkenåsen skole fra 2024 og utvidelse av Kjenn skole i 2028. Grafen viser også økt kapasitetsutnyttelse med en ekstra parallell på Kjenn skole i perioden 2020-2024 (felter uten skravering). I perioden 2021-2024 legges det til grunn at skolene må fylles opp mot 95 % (Grafen er korrigert for 42 bosatte barn i Lørenskog kommune som ikke er elever i de kommunale ungdomsskolene).

LØRENSKOG KOMMUNE

Hasselveien 6, Postboks 304, 1471 Lørenskog
Telefon: 67 93 40 00 Faks: 67 93 40 01
postmottak@lorenskog.kommune.no
www.lorenskog.kommune.no